

Henning Wegner Caspar Voigt

Disputatio V. Ad I. Locus 60. & leges aliquot seqq. Tituli XVI. lib. L. Pandect. De Verborum Et Rerum Significatione

Regiomonti, 1617

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn769825648>

Druck Freier Zugang

V. N. — 2 (100.)

1. Mollenber de duobus testamentis simul validis.
2. Cuvoc de investigando definiendoque statu causae forensis.
3. P. Müller de libris officialium, autt' regi str.
4. Stanting de curatore ad litem.
5. Stryci de juramento purgatorio in causis civilibus.
6. Stryci de domicilii mutatione.
7. Radov. de subfeudis.
8. Bünsow de jure deactionis et emigrationis.
9. Stryci de matrimonio ex ratione status.
10. Beckmann de libris aetatis.
11. Bürsfeld de tituli invalidi convalidatione.
12. von Aowelbe. de praerogationibus.
13. Both de anatopismo.
14. Charivius de dolo.
15. Charivius. de culpa.
16. Willebrandt. de senatusconsulto macedoniano.
17. Ranger de masculorum conditionibus melioribus in jure.
18. Rahne de jure protinereos.
19. Ranger de concursu actionum.
20. Ranger de eo quod iustum est circa consilium.
21. Pauli de immunitate et foro philosophorum.
22. Radov. de furtis.
23. Büttner de torturis et tormentis.
24. Krafft de concursu iudicii civilis et criminalis in causis ultimi supplicii
25. Meyer de iudicio in crimine magiae quoad torturam reprobatis et approbatis.
- 26-2. Wegner de verborum significatione disput. 1-1x.
27. Cleemann de reciproca cohaerendum substitutione
28. Eichrod de vi rei iudicatae.
29. Winckp de revocanda divisione hereditaria.
30. Reinhardt. de successione fidei.
31. Banfa de usuris ultra alterum tantum.
32. Schroeter de commodo vel incommodo ex alterius persona accidente, quod ex sua non habisset.
33. Schroeter de reformatione iuris civilis circa causas matrimoniales a Romanis pontificis per ius canonicum perverse tentata.
34. Streit de actione quae ex mala munieris administratione competit.

35. Gribner de fidejussore mulieris apud sacros sine curatore contrahentis.
36. Beckmann de patria potestate.
37. M. Graf de jure tutorum.
38. Klünger de dote.
39. Werner de jure emphyteutico.
40. Streit de repudio et divortio.
41. G. Engelbrecht de successione ab intestato et honorum possessione.
42. J. L. D. Böhm de filio vasalli successore in feudum.
43. de Khevenhüller ab Aichelberg de eligendo Romanorum rege.
- 43². de Bellmont de academia Erfurtana.
44. Spoenla de foro ac privilegiis practiciantibus in camera imperiali.
45. Kestner de jure humaniore Codicis.
46. Schroeter de relaxatione juramentorum.
47. Schroeter de probatione per testes et praesumptiones itemque juramentis
to judiciali et necessario in processu executivo locum habente.
48. Brückner de favore ultimarum voluntatum.
49. Schroeter de principum recriptis eorumque usu moderno.
50. Sahn de jure numeri septenarii Bon. Vuff sur subaudius Zaff.
51. Wolpmann de eo quod justum est circa contractus noviter introductos.
52. Scherbaum de pariete communi ejusdemque jure.
53. Schmidt de denunciatione e suggestu.
54. Schulz de eo quod justum est circa parochianos.
55. Ludovici de eo quod justum est circa campanas.
56. Streit de quatuor quartis.
57. Napoo de impensis in rem alienam a b. et m. f. possessore factis.
58. Schott. de uxore desertivae dote sua esse regula quidem, non tamen
semper privanda.
59. Bauer formulam, qua pecunia dotatium serviens vidua mortua
in feudum ad filios reverti jubetur, fideicommissum non inferre.
60. Riccio de conventionione obligationis debitoris ad carcerem in omni
ra debiti.

DISPUTATIO V.

Ad l. Locus 60. Et leges aliquot seqq.

TITVLI XVI. lib. L. Pandect.

DE VERBORVM ET
RERVM SIGNIFICATIONE.

QVAM

DEI iuvante gratiâ

Sub Praesidio

HENNINGI WEGNERI I. U. D.,
& Professoris ordinarij.

In Academia Regiomontanâ publicè
tuebitur

CASPARVS VOIGT *Rostoch.*
Megapolitanus.

Ad diem 30. Septem.

REGIOMONTI

Excusa Anno clō 19. CXVII.

Viris Clarissimis & Excellentissimis

Dn. IOACHIMO JUNGLAVS
L. V. D.

Dn. MAVRITIO HEIN Philoso-
phia & Medicinæ Doctori,

Illi Illustrissimi Principis ac Domini,

Dn. IOHANNIS ALBERTI Ducis Me-
gapolitani &c. Domini nostri Clementissimi,
Consiliario: Huic Archiatro, di-
gnissimis, fidelissimis.

NEC NON

*Prestantissimis, prudentiâ, humani-
tate conspicuis Viris*

EBERHARDO von Düren / PATRICIO,
& Civitatis Cniphovianæ Mercatori pri-
mario, affini suo honorando,

HINRICO Hartwich Notario publico
Avunculo suo colendo,

Dominis Mæcenatibus, Patronis,
& Fautoribus suis dignissimis, mul-
tumq; honorandis,

*Hanc dissertationem debita observantia
ergo dicat & offert*

Casparus Voigt Rost.

Locus est, non fundus, sed portio aliqua
fundi. Fundus autem integrum, aliquid est:
& plerumque sine villa locum accipimus.
Cæterum adeo opinio nostra & constitutio
locum à fundo separat, ut & modicus possit fundus
dici, si fundi animo eum habuimus. Nō enim magni-
do locum à fundo separat, sed nostra affectio: &
quælibet portio fundi poterit fundus dici, si jam hoc
constituerimus. Nec non & fundus locus consti-
tuitur potest. Nam si eum aliq̄ adunxerimus fundo,
locus fundi efficietur. Loci appellationem non so-
lum ad rustica, verum ad urbana quoq; prædia perti-
nere Labeo scribit. Sed fundus quidem suos habet
fines locus vero latere potest, quatenus determinetur
& definiatur. Videantur dicta ad l. ager. 27. sup. h. tit.

Ad l. satisfactionis 61.

Satisfactionis appellatione interdum etiã repro-
missio continebitur, qua contentus fuit is, cui satisda-
tio debebatur.

† Satisfactio est satisfactio quæ sit datis fidejussoribus l. 1. qui 1.
satis cog. l. 7. de. præst. stipul. † Ne pignora quidem dedisse 2.
sufficit, ubi satisfactio exigitur, dixi ad l. plus cautionis 25. inf. de R. 1.
multo minus nuda repromissio. † Hoc ita est, repugnante eo, 3.
enti satisfandum est. Etenim si stipulatione aut repromissione sim-
plici contentus sit, propria voluntate eandem satisfactioni substi-
tuit, ut exinde ipsi satisfactio sit, quæ per se talis non est l. si rem 9.
§ omnis 3. de. pig. act. † Licet juri pro se, licet publica autori-
tate 4.

tate, introducto, renūciare *arg. l. ex pratorio 27, ibi Dd. inf. de R. 1.*
Interdum etiam ipsa necessitatis ratio, ne alioquin fidejussoribus
destitutus, se sua careat, eo loco est, ac si creditor nuda repromissi-
one contentus, cum hoc ipsum æquitas suggerat *l. sciendum 15. l.*
fin. qui satisd. cog. Alciat. hic n. 4.

Adl. tigni 62.

Tigni appellatione in lege duodecim tabularum
omne genus materiæ, ex qua ædificia constant, si-
gnificatur.

1. † Lege XII. Tab. cautum erat, ne quis tignum alienum ædi-
bus suis eximere cogatur § *cum in suo sola 29. inst. de R. D. Balduin.*
ad l. 12. tab. c. 12. Quæsitum est, quid tigni appellatione veniat?
Et venire definitum, omne genus materiæ, ex qua ædificia con-
stant, non tantum traves, sed ligna quoq;, lapides, calx, arena:
imò ea quoq;, quæ vineæ sunt necessaria, quia tigna à tegendo di-
cta sunt, quo ista omnia spectant *l. 1. §. tigni de tigno junct. †* Inde
2. fabros etiã tignarios dicimus, non eos duntaxat, qui tigna dola-
rent; sed omnes qui ædificarent *l. ferri. 235. §. 1. inf. h. t.* Totum n.
ædificium tegendi causa sit, ut in eodem habitantes, cum rebus suis
tecti sint & tuti.

Adl. Penes 63.

Penes te, amplius est quam apud te. nam apud
te est, quod qualiter qualiter à te teneatur; penes te est,
quod quodammodo possidetur.

1. † Penes te est, quasi penitus apud te, ut tu in re illa tibi jus
adferas: apud te significat tantum rei apud te existentiam etiam
2. sine aliqua tui affectione in eandem *h. l. n.* † Ideoq; si maritus
caverit testamento, nihil rerum suarum esse penes uxorem, nec
eam hoc nomine inquietandam: res quæ apud uxorem sunt, in
hereditate mariti manere oportet, nisi uxor doceat de contraria
voluntate *l. Titia 34. §. Casus. 2. de. legat. 2.* quanquam ibi Cujac,
penes existimet accipiendum pro apud. *Vide etiam l. alio herede 9.*
in pr.

in pr. de aliment. & cibariis leg. Gōdd hic n. 2. seqq. † Testatur ta- 3.
men Alciatus hanc differentiam plerumq; confundi p. l. si quis in-
tantam 7. C. unde vi, ex qua ut etiam ex l. id apud 143. inf. b. tit.
potius probatur, apud generalius esse quam penes, quia est simpli-
cius gl. hic in verb. possideatur. Illud tamen probare videtur l. si
ut certo 5. § si de me 14. Comm. si non & ibi penes amplius est,
propter custodiam & periculum.

Ad l. Intestatus 64.

Intestatus est, non tantum qui testamentum non
fecit: sed etiam cuius ex testamento hereditas adi-
tanon est.

† Intestati divisionem quadrimembrem facit Imp. in pr. Inst. de 1.
succes. ab intest. Paulus hic bimembrem, ad quam tamen illa re-
duci potest. † Primum membrum est de eo qui testamentum 2.
non fecit. Hoc referatur ad potentiam vel actum. Potentia in-
testati sunt, qui nec testamentum facere possunt, si vellent. &
hi iterum duplicis generis sunt. aut enim omnino testandi potentia
destituuntur, qui scilicet lege intestabiles esse iussi sunt l. lex
Cornelia 5. § si quis librum 9. de injur. l. is cui lege 18. § si quis ob
carmen 1. qui testam. fac. poss. aut saltem potentia testandi illis im-
pedimento quodam interveniente veluti in pupillis, prodigis, fu- 3.
riosis d. l. is cui lege 18. in pr. l. 1. de suis & leg. her. † Isti qui-
dem speciali nomine dicuntur intestabiles, cui consequens est
eosdem re ipsa & intestatos esse, cum negata potentia negetur &
actus. sed quia non è contra actu negato & potentia negatur, &
proinde verbum intestatus, quod ad ipsum actum deficientem re-
fertur non tam potentiam destruere, quam præsupponere videat-
ur: sit ut illi quibus hoc præsuppositum omnino deest, non nisi
impropriè intestati dicantur: Pupilli verò & similes, quibus po-
tentia testandi tantum impeditur, non impropriè d. l. 1. d. suis &
leg. Gōdd. hic n. 4. † Propriè igitur & actu intestati sunt, qui 4.
cum testamentum facere possent, non fecerunt, siue planè non fe-
cerint, cum nolent, aut ante voluntatis complementum defice-
rent l. si is qui testamentum 25. qui test. fac. poss. siue non jure fece-
rint.

5. rint † Non jure fecisse intelligendi sunt, siue ab initio quid de
juris solemnitatibus omissum, vel praeteriti non praeteriendi l. 1.
de injus. rupt. test. siue postmodum quid supervenerit, ut testamen-
tum eodem loco sit, ac si nec unquam jure perfectum fuisset:
ipso quidem jure, si testamenti solemnitates à testatore tabulis re-
signatis tollantur l. pen. C. d. test. aut sius heres postmodum tes-
tatori agnascatur § posthumi 1. Inst. d. exher. lib § rumpitur, 1. Inst.
quibus mod. test. infirm. quomodo testamentum dicitur rumpi: aut si
6. irritum fiat per capitis diminutionem quam patitur testator l. si quis
6. § irritum 5. de injust. rupt. test. † Iudicis autem officio etiam
contingit quem fieri intestatum, ac si non sanæ mentis esset tem-
pore conditi testamenti, qui contra pietatis officium testatus est,
inofficiosa querela pr. inst. d. inoffi. test. aut bonorum possessione
contra tabuias testamenti petita l. ut liberts 17. C. d. collat. nam
7. & hic in effectu decedit intestatus Donel. 9. com. 1. † Secun-
dum membrum legis nostræ est de eo, cujus ex testamento heredi-
tas adita non est. Prima intestati causa à testatore est, hæc ab
8. herede † Totum negotium, quod agitur testamenti ordinan-
di gratia, creditur inter testatorem & heredem agi § sed neq, he-
res 10. inst. d. test. ord. Testator quidem solus, eum condit testa-
mentum, non ex heredis, sed sua voluntate legem dicit l. 1. qui
test. fac. post. sed testatore defuncto, in potestate est heredis in-
stituti, an ex testamento hereditatem adeat, nec ne § extraneis
5. inst. d. her. qual. et diff. id est, an acceptet legem à testatore
dictam. Sin fecerit, negotium inter testatorem & heredem perfici-
tur, ac tempus aditionis ad tempus mortis per ipsam hereditatis
naturam retrahitur, ac si jam cum egisset id cum testatore, & ab
eo hereditatem acceptasset l. heres quandoq, § 4. d. acqui. her. l. si
patroni 55. § qui fideicommissariam 2. ad Trebellianum † Sin re-
9. pudaverit, aut adire nequiverit iam ab initio nihil egisse testator
censendus est, postquam quod egit, effectu destituitur, eo sublato
cum quo egisse censeretur l. si nemo 181. inf. d. R. 1. l. si nemo 9. d.
test. tut. l. qui plures 38. § ult. d. vulg. et pup. subst. l. si patronus 12.
§ ex testamento de 5. bon. lib. l. filium quem 20. § sed cum ex hereditatio.
d. bon. poss. cont. tab. l. si quis omisa 17. si quis omisa causa test.

Ad l.

Heredis appellatio non solum ad proximum heredem, sed & ad superiores refertur. Nam & heredis heres, & deinceps, heredis appellatione continetur.

† Titius Sempronium, Sempronius Cajum heredem reliquit: 1.
An Cajus retenta Sempronij hereditate, Titij hereditatem repudiare, aut si mavelit, vindicare possit, forsitan quis ambigat. Cajus & Paulus notaverunt, hoc posse, illud non item *l. veluti 3. de hered. pet. l. si quis 7. § fin ff. de acq. hered.* Ratio est, quod quemadmodum hereditas est successio in univrsum jus defuncti, & personam ejus repræsentat, ita & heres hereditate adita *l. nihil est aliud 24. sup. h. t.* † Quo pacto contingit ut Sempronio defuncto hereditas ipsius non tantum Sempronium, sed & Titium, qui ab ipso Sempronio repræsentabatur, repræsentet: Et Cajus Sempronij heres, per ipsam hereditatem Titij & Sempronij personam sustineat, & ita heredis appellatio non tantum ad proximum, sed etiam ad superiores referatur, & per multas successiones etiam longissimas accipiatur. *h. l. n. l. sciendū 70. l. heredis. 170. inf. h. t. l. qui per successionem 194. inf. d. R. I.* † Quod ita obrinet, ubi non 3. refert de modo, an principaliter & directò, an per successionem & consequentiam quis heres sit, & ubi satis est, quem heredem esse, ut in *d. l. 3. de her. pet. l. si plures 14. de pos. l. cum ita dicitur 94. § fin. d. cond. & demon. l. fin. C. d. her. inst. l. in annalibus 33. C. de legat. l. antiquitas 14. C. de usufr. gloss. hic.* † Sed si in modo differentia sit, utiq; qui per successionem heres 4. est, non sic est heres, quàm qui principaliter, & proximus est heres. † Hic directò per se & immediatè heres est cui succedit, ille mediatè tantum ex consequentia quadam hereditatis, cui alia hereditas, in quam per obliquum succedit, inest. *d. l. qui per successionem 194. de R. I. d. l. fin. C. de her. instit.* † De modo 6. a. quia rara est consideratio, etiam in paucis tantum speciebus Paulus ait heredis appellationem proximū continere. in *d. l. sciendū 70. inf. h. t.* † Prima est de successione pupillari, cū heres testatori 7. futuro impuberi substituitur. † Nō tantū proximū ibi intelligitur, 8. sed

sed etiam non alius, nisi qui ex testamento heres est, l. ex illa para
 te 227. h. t. Et ibi Alciat. l. qui liberis 8. §. hac verba 1. l. sed si
 plures 10. in pr. de vulg. & pupill. subst. Rei natura non patitur
 9. ut alius intelligatur. † Pater n. pupillariter substituendo filio
 testamentum condit pr. Inst. d. pup. sub. Testamentum sine here-
 dis institutione nullum est l. 1. in fin. d. vulg. & pupil. substit.
 Heres a. institui, nisi ut certo demonstraretur non potest. l. quoties
 9. §. heres 9. de her. instit. At heres simpliciter nominatus nisi ad
 scriptum testamento referatur, incertus est, nec venit ex iudicio
 10. testatoris d. l. sciendum 70. d. l. qui liberis 8. §. 1. † Secunda speci-
 es est de libertate paterno, ex Lege Alia Sentia non nisi à proximo
 herede, propter ingratitudinem in servitutem revocando, favore
 scilicet libertatis de qua in l. qui manumittuntur 12. C. d. oper. liber.
 11. l. liberti. 3. C. d. liber. & eorum lib. † Tertia species est de
 operarum exactione, quæ ad heredis heredem non spectat, sed ad
 heredem tantum proximum, ne scilicet libertus in infinitum ope-
 rarum præstatione gravetur. l. cum patronus 22. §. cum libertus
 1. d. oper. liber. inf. l. 2. col. Alia in super exempla sunt in l.
 post legatum 5. §. qui accusavit 7. l. qui Titij 7. ff. d. ijs quib. ut indig.
 l. 1. in pr. l. si nepos 5. d. conjung. cum emanc. lib. l. filius 13. de
 bon. liber. de quibus Petr. Fabr. ad d. l. qui per successionem 194.
 inf. d. R. l.

Ad l. Mercis 66.

Mercis appellatio ad res mobiles tantum pertinet.

1. † Mercari non tam est simpliciter emere, quam emiones fre-
 quentare & negotiari; Cui respondet Germanicum *Kauffschla-*
2. *gen/* inde merx, mercator, mercatura † Mercationes admittæ
 in repub. non adeo propter privatam mercantium utilitatem, ut
 ditescant, cum melius sit, divitias esse præmium virtutis. & parari
 fortitudine & prudentia publica, quam negotiatione Arist. 7. pol.
 8. & 9. † Magis leges intuentur publicam utilitatem non il-
 lam quidem, de qua ex Plutarcho Gregor. Tholos. 4. d. repub. 7.
 n. 4. quod mercatura ad barbarorum necessitudines parandas
 multum valeat: cum hoc non aliter contingat, nisi quatenus illi
 lucrum captant, nõ præbendum, sed subtili ingenio auferendum, l.
 non so-

non solum. 2. C. d. commerc. & mercat. nec sub specie amicitie
vel barbari fallendi: imò ne arcana quidem regni alieni seruant.
da l. mercatores 4. C. d. tit. † Sed istam utilitatem Calli-
stratus ex Platone proponit, in l. si quis 2. d. nundinis, ne destitu-
atur annonæ præbitio, ut singula facilius à singulis vendantur
illiq; ad opera sua statim redeant: ut necessaria importentur,
quæ abundant exportentur, & cum necessarijs commutentur. † 5.
Inde demum per consequentiam lucrum ex mercatura, si malæ
artes absint veluti in l. præcipiunt 37. l. iustissimè 44. § præponitur
1. de edil. edict. honestum est c. per vestras 7. d. donat inter. vir &
uxor. † Ista ratio rerum importandarum & exportandarum, itè 6.
ne agricolæ & opifices, desides in foro sedentes, agriculturam &
opificia negligant, non militat in rebus immobilibus, Ergo nec
rerum immobilium mercatura propriè, nec merx, sed rerum-
tantum mobilium h. l. n. l. i. § 1. de tribut. act. quatenus sci-
licet & hæ negotiationis gratia habentur l. 1. § si servus 4. d.
except. rei jud. l. generali 32. § uxor 2. d. usufr. leg. l. 1. C. d. nund.
† Videur merci in hac significatione convenire Germanicum, 7.
Wahre oder Kauffmansgut † Vbi autem mercari pro simpli- 8.
citer emere cepit usurpari l. Consilio 7. § fin. de curat. sur. l. 2.
§ item queritur 7. de dol. mal. exc. Gödd. hic n. 3. mercis quoq; ap-
pellatio ad rem venalem quamecunq; generaliter porrecta est l. 1.
de empt. vend. l. 1. d. rer. permut. † Ea præpter existimem, ge-
nerali & lata mercis appellatione & homines venales contineri, 9.
l. suos 73. § eum 4. d. leg. 3. licet propria & speciali nomine nõ ve-
niant l. mercis 207. inf. h. t. ea forte ratione, qua nec in fructu est
partus humanus, cum mercis & fructuum consideratio naturalis
sit & facti, rerum a. natura fructus & merces gratia hominis
comparaverit arg. § in pecudum 37. Inst. d. R. D. † Inde & 10.
mangones non dicuntur mereatores, sed tantum venalitiani d. l.
mercis 207. inf. h. t. † Mangones quasi agones, aut in manum 11.
scu potestatem agentes, sunt qui mancipia vendunt Cujac. hic. † 12.
Venalitationum nomen generale est, ad omnes res quascunq; ve-
nales aut venum expositas Alciat. ad d. l. 207. n. 10. † Mer-13.
eatorum autem à merce in specifica significatione derivatur, ip-
samq; negotiationis exercitium demonstrat. Vid. Alciat. d. l. per
tot.

B

tot.

et of. *quoniam* Hotmannus in *lex. mercatores Romæ, negotiatores in provincijs residentes faciat.*

Ad l. alienatum 67.

Alienatum non proprie dicitur, quod adhuc in dominio venditoris manet, venditum tamen recte dicitur.

1. † *Emptione venditione contracta nascitur obligatio, ex qua Emptori actio est adversus venditorem, ut rem venditam tradat l. exempto u. et t. t. d. act. empt. Qui a. actionem ad rem habet, ipsam rem habere videtur l. id apud se 143. in f. t. l. is qui actionem. 17. ubi dixi inf. de R. i. Videtur, inquam, habere, revera non habet. potestate habet, dum rem actione instituta consequi possit:*
2. *actu non habet. † Emptio ne & reliquis contractibus obligatio tantum acquiritur § sequens 2. Inst. d. oblig. l. 1 in pr. de O. & A. quæ nec ipsum dominium est, rubr. inst. d. acq. rer. dom. rubr. de oblig. nec domini acquirendi modus, sed tantum causa § per*
3. *traditionem 40. Inst. de R. D. l. traditionibus C. d. pact. † Quin etiam Emptione quidem præcisè causa est domini acquirendi, cum sit etiam rei alienæ l. rem alienam 28. de com. emt. & obligatio exinde non ad dominium transferendum, sed rem tantum*
4. *tradendam d. l. exempto u. § et imprimis 2. d. act. Empt. † Igitur venditum & nondum traditum, non proprie dicitur alienatum, cum ante traditionem res maneat penes venditorem h. l. n. † Inde cum ob alienationem vasallus feudo priveretur 2. F. 55. § Callidis, feudo vendito & nondum tradito, non esse locum caducitati verius est, in tantum ut tradere non compellatur, sed ad interesse condē-*
5. *nandy veniat, Schrad. de feud. p. 8. c. 4. n. 10. † Idem est in Emphyteusi inconsulto domino vendita & nondum tradita l. fin. C. d. jur. Emphi. Alciat. hic. n. 6. † Quod si traditio accesserit, non vera tantum sed & ficta, non est simplex venditio l. 1. § si iusserim 21. d. acquir. poss. Alciat. hic. n. 4. et seqq.*

Ad § Donationis 1.

Donationis verbum simpliciter loquendo, omnem donationem comprehendisse videtur, sive mortis causa, sive non mortis causa fuerit.

† Donationem generis facit, cuius species proxima sunt mortis causa & non mortis causa donationes, eadem donationum genera ponit & Imp. in pr. inst. de donat. † Juliano a. in l. 1. de donat. nec verbum univocum est donatio, quod speciebus omnibus conveniat neque: nec ista species proxima. Eam enim quam donator propter nullam aliam causam facit, quam ut liberalitatem exercent, ait proprie donationem: alias aliquid adnexum habentes, non proprie appellari donationes: Et hanc speciem demum facit mortis causa donationem † Nodum hunc sic solvo: In quaque donatione spectatur factum donatoris, & jus id factum confirmans. Donationem enim voluntas donantis & juris autoritas ratam facit l. cum te sponse 9. C. de donat. ant nup. Ex voluntate donantis, qua vel absolute vult donatum, vel cum quodam gravamine, Iuliani doctrina manna, qua merito asseveratur, ubi quam plurimum liberalitatis, ibi esse propriissime donationem: quantum vero liberalitati derogatur, tantum quoque derogari donationi, ut in tantum donatio non sit. Ergo nec proprie donatio, sed eo modo quo liberalitatis aliquid eidem inest, Alciat. hic n. 9. seqq. Haec divisio ibi tenenda, ubi de liberalitate ipsa quaestio incidit † Altera a. divisio non tam ad factum, quam ad jus pertinet, qualiter scilicet ex una specie plus juris transeat quam ex altera. Ideo cum ad effectum juris, discrimen non adeo sit in donatione pura et non pura, sed magis in eo, utrum ex una dominium vel quod aliud jus, ex altera non tantundem transeat: necessarium fuit Imperatori, donationem potius in mortis causa & inter vivos dividere ibidem, ubi de acquirendo dominio rerum tractabat: cum omnis mortis causa donatio modus acquirendi Domini sit, ut legatum: non alia, quae sine ulla mortis cogitatione sunt, Si. 2. et Inst. d. donat. † Et si igitur quoad specialem effectum juris, haec species recte invicem opponantur, nihilominus cum generali effectu, conveniant, utraque recte dicitur donatio h. l. n. l. inter dominum 94. inf. h. t. l. donatio 25. C. d. donat.

Ad l. illa verba 68.

*Illa verba arbitrati Lucij Titij, jus significant,
& in servum non cadunt.*

B. 2.

Arbitrarij

1. † Arbitrari idem est, quod affirmare seu censere. Inde arbitrium & arbitratus: arbiter & arbitrator. Sicuti vniversæ Iuris prudentiæ cardines sunt, factum & ius: ita & in arbitrio seu arbitratu perpendamus factum & jus. Factum quidem quatenus arbiter iudicio pollet, quo arbitrari possit & potentiam in actum
2. deducit: Jus autem ut hoc arbitrium non destituatur effectu. † Huiusmodi arbitrium competit cuiq; aut in re propria aut aliena. Rei propriæ liberrimus quisq; moderator est & arbiter *l. in re mandata 21. C. mand.* In re aliena quis à lege, aut partium voluntate arbitrium habet. A lege habere intellige Iudicem tam delegatum *l. nonnunquam. 72. d. jud.* quam ordinarium *l. quisquis. 6. C. d. postul.* Frequentius tamen & magis propriè dicitur in bonæ fidei iudicis, in quibus plenior arbitrandi potestas est. *Donel. ad § actionum. 28. Inst. d. act.* † Arbitrorum partium voluntate electorum duo genera sunt. Vnum adhibetur in re controversa, cum litis definiendæ causa ex compromisso ad arbitrum itur, & est ejusmodi, ut siue æquum siue iniqum sit parere debeamus *t. t. de recept. arbit.* Alterum cum extrajudicialiter sine lite alicujus arbitrio quid committitur, quod est ejusmodi, ut ad boni viri arbitrium redigi debeat, etsi nominatim persona sit comprehensa, cuius arbitratu fiat, *l. societatem 76. pro soc.* † Sive igitur arbiter ex compromisso seu iudex Commissarius constituatur *l. quod ago 13. § ex compromisso 5. de his qui not. infam.* Sive extrajudicialiter alicujus arbitrio seu arbitratu faciendum sit *l. si societatem 6. l. si coita 75. pro soc. l. si in lege 24. in pr. locat. l. si quis arbitratu 43. d. V. O.* queri potest, an illa verba, arbitrio seu arbitratu factum solum, an jus significant, id est, an nudum arbitrandi factum sine effectu, an magis effectus spectetur. Et magis est jus significare, *b. l. n.* Contrahentes enim seu litigantes, non adeo spectant quid arbiter sentiat, quam ut ejus definitione seu lis dirimatur, seu
3. certum quid isto arbitrio constituatur † Cui consequens est, cum servus jure civili pro mortuo, nec juris particeps sit *l. quod attinet. d. R. l. cum simil.* ut ut acrimonia iudicij naturali non destituatur, tamen arbitrandi potestate, quæ cum juris effectu sit
4. ipsum destitui *l. pedius 7. d. recept. arbitr.* † At si non definiti-

onem

onem, non effectum spectent contrahentes seu litigantes, sed nudam concordandi operam, quæ præstatur à Proxenetis seu mediatoribus, qui non ex suo arbitrio definiunt, sed tractando invicem ad consentiendum persuadent, & ideo non propriè illorum arbitrari fieri quid dicendum *l. fin. d. proxenet. & ibi Br. existimem* ejusmodi ministerium etiam in servum cadere posse. *arg. l. 3. § fin. si mens. fals. mod. dix. § sed cum factum 2. inst. d. stipul. fervor.*

Ad l. Hæc verba 69.

Hæc verba, cui rei dolus malus aberit ab fuerit, generaliter comprehendunt omnem dolum, quicumque in hanc rem admissus est, de qua stipulatio est interposita.

† Doli clausula, in contractibus & judicijs adhibita ideo potest supervacua videri, cum non tantum in bonæ fidei contractibus ipso jure. *l. ea vero 3. § fin. pro soc.* sed etiam in strictis, ut etiam in judicijs Exceptionis ope dolus excludatur *l. 1. § 1. & t. t. de doli except.* aut si alia desit, actionem de dolo *t. tit. d. dolo mal. & si nihil adjectum sit l. si cum fundum 68. § ferè 1. de contr. empt.* Sed si pro abundante adijcitur scripturam non vitiat. *l. non solent. 94. d. R. I. & adijci solet dubitationis tollendæ causa, non tantum in contractibus. l. stipulatio ista 38. § si quis dolum 13. d. V. O.* Sed etiam in judicijs *l. judicatum 6. jud. solv.* Et hodie in contractibus frequens est illa formula, *Alles getrewlich vnd ohn gefehrte* quæ huic doli clausulæ correspondet. *Gödd. d. contr. & com. stipul. c. 8. n. 26.* † Hæc igitur verba, cui rei dolus malus aberit, ab fuerit, Ulpianus ait generalia, ad omnem dolum in rem, de qua stipulatio interposita, admissum † Generalia sunt ratione temporis, quippe non refert quando dolus admissus sit *l. novissima 19. in pr. jud. solv. arg. l. verbum oportebit 8. sup. h. t.* † Generalia sunt ratione modi. Non enim interest qualiter dolus committatur, cum omnis fallacia doli definitione contineatur *l. 1. § 2. d. dol mal.* † Generalia sunt ratione personarum, quia à quocumque dolus admissus sit, manet tamen in re in stipulationem deducta

B 3

deducta

deducta commissum esse l. huic stipulationi 7. usufr. quemad Cav. †
Quod a. idem Vlpianus in d. l. stipulatio ista 38. § si quis dolum 13. d.
V. O. si quis de plurium dolo caveri velit, necessarium esse adijci
adseverat, cui rei dolus malus non abest, non abfuerit, quanti ea
res est. tantam pecuniam dare spondes? non ex vi verborum est
restricla, sed stipulationis natura qua inutiliter quis factum alie-
num stipulatur † Igitur ut de se videatur promittere, non fa-
ctum alienum, sed si factum non sit quanti ea res est, aut pena pro-
mitti debet § si quis alium 1. Inst. d. mut. stipul. Gōdd. hic n. 4. ali-
ter verborum generalitas in persona aliena, per naturam stipula-
tionis, ex qua obligatio nascitur, destituitur Effectū.

Ad l. sciendum 70.

Sciendum est heredem per multas successiones
accipi. Nā paucis speciebus heredis appellatio pro-
ximum continet: veluti in substitutione impuberis,
Quisquis mihi heres erit, idem filio heres esto: Vbi he-
redis heres non continetur, quia incertus est: item in
lege *Ælia Sentia* filius heres proximus potest libertū
paternum ut ingratum accusare, non etiam si heredi
heres extiterit. Item dicitur in operarum exactioe,
ut filij heres exigere possint, non ex successione ef-
fectus. § 1.

Verba hæc, *is ad quem ea res pertinet*, sic intelli-
guntur, ut qui in univēsum dominium vel jure civi-
li vel jure pratorio succedit, contineatur.

† Principium legis explicatum in l. heredis, sup. 65. . h. t. In §
1. traditur de significatione verbi *Pertinere ut etiam in l. verbum*
18 1. inf. hoc titulo Verbum *pertinere* latissimè patet. Refertur
n. ad rem vel ad personam. Ad rem quando denotat poten-
tiam.

nam & demonstrat illas res, quæ ad aliquem pertinere possunt,
quæ in patrimonio, in bonis esse dicuntur. *l. 1 de rer. div. quæ*
rebus extra computationem patrimonij positæ opponuntur l.
rei 5. in pr. supr. h. t. d. l. 81. inf. Cum refertur ad personam,
demonstrat actum, quo res aliqua illius personæ esse dicitur. † 2.
Plenissimè quidem pertinere dicitur res ad dominum pleno jure:
ad eum autem qui jus tantum in re habet, eo modo quo illud jus
est dominium *l. si postulaverit 27. § 1. & seqq. ad L. jul. d. adult.*
dictum ad l. princeps 21. supr. h. t. Sin jus in re nullum habeat, sed
actionem ad rem, etiam ad hunc res illa dicitur pertinere. *l.*
bonorum 49. supr. hoc titulo l. Prætor. 9. § his verbis 3. d. rebus
aut. jud. poss. quatenus nempe actionem habens, videtur rem
ipsam habere. *l. is qui actionem 15. inf. d. R. I. et si jus aut actio*
fit conditione suspensa l. his verbis 19. d. adopt. l. 1. § de inspici-
endo 10. d. ventr. inspici. nam conditionales creditores, etiam
creditorum sunt *l. creditores 10. supr. h. t.* † Ad eum res 3.
pertinere non dicitur, qui licet ejus inter sit, agendi tamen
causa desititur *l. in hac actione 3. § si mecum 11. ad exhib.*
l. itaque fullo 12. § sed furti actio 1. d. furt. l. non solum 39.
§ queritur 2. d. procurat † Quid de successore? Paulus 4.
in b. *l. n. differentiam constituere videtur inter universalem*
& singularem. His verbis ad quem ea res pertinet, etiam
qui in universum dominium vel jure civili vel jure Prætorio
succedit, continetur. De modis succedendi in domini-
um universum est in *§ fin. Inst. per quas pers. cuique acquir.*
successores universales contineri indubitatum est. *l. plura 53.*
d. O. & A. l. sciendum 19. § deinde 5. d. edil. edict. Cum in
illos per universitatem jura, natura sua transibilia, sine distin-
ctione transeant. *§ 1. Inst. d. perpet. & temp. act.* † At 5.
tamen successor singularis non ita purè excludendus est, sed
ita demum si ea res, qua de queritur, illam, in quam suc-
cessit, non afficiat, alioqui ratione rei ad illum dicitur pertinere,
in quantum scilicet affecta est. *l. si tibi decem 17. § pactum*
5. d. pact. l. ait prætor. 7. & seq. d. jurejur. l. fin. d. oper.
eor. nunc.

Ad

Aliud est capere, aliud accipere. Capere cum effectu accipitur: accipere, & si quis non accepit ut habeat. ideoque non videtur quis capere, quod erit restitutus, sicut pervenisse proprie illud dicitur, quod est remansurum.

1. † Qui capit etiam accipit, non contra: nam capere amplius est, Dare, capere, habere, pervenire, in effectu tantundem possunt, etsi tria priora ad personam, hoc ad rem magis respiciat. Res n. dicuntur pervenire: personæ a. rem quidem transferentes dicuntur dare: acquirentes vero capere, quod sapit ipsum acquirendi actum: & habere quod actus continuationem, quanquam in huius quoque considerationis diversitate, capere videatur latius patere, quam dare, cum nihil quidem detur, quod non capiatur: Capi a. possit & usu l. bonæ fidei. 48. § 1. d. acq. rer. dam. l. iusto 4. § filiusfam. 4. de usucap. quo non proprie quid dari videtur. l. alienationis, ubi dixi in b. t. † Sed cum dare sit dominium aut jus transferre: l. si rem tradi. 28. l. ubi autem 25. § fin. d. V. O. l. non videntur 167. inf. d. R. l. Transire autem non possit, nisi etiam sit res quæ perveniat, & persona quæ capiat habendi animo: inde vocabula ista confunduntur † Capere accipitur cum effectu, & animo habendi tanquam remansurum h. l. n. are alieno antè deducto l. venisse. 165. inf. b. t. nec videtur quisquam id capere, quod ei necesse est alij restituere l. non videtur 51. inf. d. R. l. Et si ex casu auferri possit. l. omnes 139. § non videtur. cod. tit. l. cum quis 38. § per hominem 3. de solut. Quatenus scilicet casus superveniens rem aufert. alioquin respectu initij & intentionis, sufficit rem translata esse ut remaneat arg. l. 1. § hæc verba 11. si cui plus quam per l. Falg. l. ita tamen 27. § heres 16. ad
2. †
3. †
4. Trebell. † Cepisse dicimur non tantum rem, naturaliter eam acquirendo: sed etiam actionem quæ pro re est, l. is qui actionem 15. inf. de R. l. Modo nequeat exceptione elidi l. cepisse 13. l. nihil interest 112. cod. Nam tutus exceptione magis videtur cepisse

cepisse l. desinit 116. d. t. & multo magis si ipso jure obligatio-
ne sit liberatus l. si quis obligatione 115. d. t. † Cepisse quis 5.
intelligitur quamvis alij acquisivit l. cepisse. 140. l. pervenisse.
171. inf. h. t. quia nemo alteri acquirit, nisi cum quo potestatis
jure pro una persona censetur. § fin. & tot. tit. Inst. per quas pers.
cuiq; acquir. l. Stichum. 95. § questum 5. d. solut. † Pervenire 6.
quoq; dicuntur non tantum res, sed & actiones l. venditor 2. § perve-
nisse 3. d. her. & act. vend. & si precium loco rei sit l. si ipsa 18. quod
met causa. Eodem modo dicimur non tantum rem, sed & actionem
habere d. l. 15. inf. d. R. I. scilicet cum Effectu l. nomen 164.
§ fin. inf. h. t. qui in eo est, ut res sine onere sit remansura
Alciat. ad d. l. 164. § fin. & rem non tantum dominij jure, sed
si quis eam sine interpellatione obtineat, quamdiu scilicet ita ob-
tinet l. habere 188. inf. h. t. † Deniq; verbum habere ad pos- 7.
sessionem solam refertur l. stipulatio ista. 38. § hi qui 6. vers.
cum vero. d. V. O. imò etiam ad nudam detentionem. nam ha-
bere etiam rem apud nos depositam solemus dicere d. l. 38. § 9.
d. V. O. Ex quo habendi verbum in prima significatione in h.
l. n. accipiendum, in secunda non amplius est quam accipere † 8.
Id enim accipere dicimur, quod traditur non alienandi animo.
sed ut restitatur l. si quis inficiatus. 11. § fin. depos. quanquam &
accipiendi verbum quandoq; cum Effectu, & pro capere accipia-
tur in d. l. si quis 115. § 1. inf. d. R. I.

Ad § hac verba 1.

Hæc verba, *his rebus recte præstari*, hoc signifi-
cant ne quid periculum vel damnum ex ea re stipu-
lator sentiret.

† In rei vindicatione ut etiam in actione redhibitoria, cau-
tiones interponi solent, his rebus recte præstari l. si post acceptum
13. seq. d. R. V. l. redhibere 21. § item Pomponius 2. d. edil. edict.
gl. hic & autore Varrone lib. 2. d. rerustica bovum indomito-
rum emptores sic stipulari solebant: illosve juvencos sanos, de-
que pecore sano esse, noxisq; solutos recte præstari spondes?
Alciat. hic n. 14. † Quis ejus clausulæ effectus sit, in h. § n. de-
terminatur

C

terminatur, scilicet ne quod periculum vel damnum ex ea re stipulator
 sentiat. Periculum ad personam, damnum ad pecuniam Accur-
 sus hic refert sed expressè contradicit textus qui periculum &
 damnum ad rem refert. Gödd. hic n. 3 & 4. arbitratur periculo de-
 morari casum fortuitum: damno a. incommodum injuriâ datum.
 Sed ut periculum etiam ex culpa est *l. non ob eam. 25. pro soc. ita*
 & damna fatalia, sine culpa contingential *l. si ut certo 5. § quod*
 3. vero 4. commod. Cujac. ad h. l. putat periculum esse rei perem-
 ptionem: damnum diminutionem, quasi periculum non signifi-
 caret etiam diminutionem *l. si quis vina 4. verb. periculum acoris. de*
peric. & com rei vend. sicuti & damnum rei quoq; interitum.
 4. pr. Inst. ad leg. Aquiliam. † Mihi videtur periculum & da-
 mnum non aliter differre, quam causam & Effectum. Peri-
 culum est ipse casus & fortuna futuri damni *l. 1. C. d. Com-
 mod. l. 1. d. per. & com. rei vend.* damnum a. ipsa est patri-
 monij diminutio inde contingens *l. damnum 3. de dam. infect. †*
 sensus igitur est, stipulatorem à metu infortunii & ab ipso etiam
 damno immunem esse ex stipulatione interposita. Hæc
 significandi vis non est ex verbo præstari nec ex verbo rectè, sed
 6. ex verbo, Rebus † Etsi enim præstare hic sit veluti antestan-
 do impedire, ne quid sequatur. Gödd. hic n. 5. Et rectè sit pro
 viri boni arbitrio *l. hæc verba 37. inf. h. t.* tamen cum referuntur
 ad personam, is dicitur rectè præstare, qui dolo & omni cul-
 pa vacuus est: Casus a. fortuiti à nullo præstantur *l. contractus*
 7. 23. inf. d. R. 1. † Cum vero ad rem referuntur, qualiter-
 cunq; res diminuta sit, etsi culpa absit, tamen non est integra,
 nec rectè præstita dicitur. *h. l. n. l. sed mihi 3. § si reddita 1. com-
 mod. l. mulieris 13. § res abesse 1. & l. seq. supr. h. t.*

Ad l. appellatione 72.

Appellatione rei etiam pars continetur.

† Appellatione rei pars etiam continetur, non nominatus
 sed in Effectu. Domus appellatio ad singulas partes non re-
 fertur

tur, nec paries domus dicetur, etsi pars domus sit. Locus quia portio fundi est, non ideo fundus est. l. locus 60. supr. h. t. Et sic de similibus. † Effectum spectant nostri auctores, ut de toto dictum referatur etiam ad quamlibet partem, & quod juris est in toto quoad totum, illud etiam sit in parte quoad partem l. dies. 4. § si intra 1. d. dam inf. l. si procurator 18. rat. rem hab. l. juris gentium 7. § ad 6. l. si unus 27. § si cum decem 5. d. pact. † Quod ita obtinet nisi sit alia ratio partis & totius. Alciat hic n. 4. videatur Eberhard. in top. leg. loco à tot. ad partes per tot. Tiraquell. d. retract. lignag. § 1. gl. 7. n. 40. & 46. Gothofr. ad h. l. n.

Ad l. hac verba 73.

Hæc verba in stipulatione posita, *Eam rem recte restitui*, fructus continent. *Recte* enim verbum pro viri boni arbitrio est.

† Habet quidem restituendi verbum plenam significationem, ut fructus et omnem causam comprehendat l. plus est. 22. l. restituere 35. supr. h. t. Sed si actionem habeam ad id consequendum, quod meum non fuit, veluti ex stipulatu, fructus ante iudicium acceptum non consequar l. videamus 38. § si acti- nem 7. de usur. l. si filiusfam. 78. § fin. d. v. O. Fructus ante litem contestationem tacite tantum veniunt, & per consequentiam, verbo restitutionis, cum verbum retro, porrigatur tantum vi sua ad litem contestatam d. l. restituere supr. 35. h. t. In strictis a iudicijs stricta est interpretatio, & quod palam verbis non reperitur expressum, intelligitur omissum l. quicquid. 99. d. v. O. † Sed si verbum recte adijciatur, naturam obligationis stricta ampliat & producit ad arbitrium boni viri, ut jam restitutio facienda sit non ex verbi significatione restricta, sed prout viro bono æquum justum videbitur, h. l. n. æquum autem omnino est, ut mora promissoris stipulatori non noceat qui fructus consecutus fuisset, si res justo tempore ipsi esset reddita arg. l. factum 155. inf. d. R. 1. † Verbum recte ad justitiam causæ refertur, rite ad solemnitatem, qua tamen subtilitate liti abuntur l. 2. d. inoff. test. Alciat. hic n. 3. sq. Gödd. ibid. n. 4.

C. 2.

Ad.

Ad l. signatorius 74.

Signatorius annulus ornamenti appellatione non continetur.

1. † Signatorius annulus, qui signandi causa insculptam signis imaginem habet *l. ad testum 22. § signum 5. de test.* Signantur non tantum testamenta, Epistolæ, cautiones, sed etiam merces, vasa, ædes, & similia, non eo tantum fine ut obsignata sigillis tanquam seris clausa sint: *Cujac. hic.* Verum notandi quoque causa, ut signum impressum rei gestæ sit iudicium *l. subsignatum 39. S. b. t.*
2. † Cum ergo ex fine res æstimentur. *l. nam quod 4. d. pen. leg. & annulus signatorius non ornatus causa paratus sit: facile est cur ornamentum appellatione non contineatur. l. argumento 25. § ornamenta 10. d. aur. & arg. leg. l. cum pater 77. § pater pluribus 21. d. leg. 2. bene Gothfr. & Gödd. hic.*

Ad l. restituere. 75.

Restituere is videtur, qui id restituit quod habiturus esset actor, si controversia ei facta non esset.

De hac lege dictum supr. sub l. plus est. 22. h. t.

Ad l. Dedisse 76.

Dedisse intelligendus est etiam is qui permutavit & compensavit,

1. † Proprie quidem dedisse is dicitur, qui tradendo transfert dominium *l. ubi a. 25. § fin. d. v. o.* Qui compensat non tradit verè, sed creditorem suum, eundemque debitorem, debiti & crediti inter se contributione submovet, ut solvere & consequenter tradere hinc inde non sit necesse *l. 1. 2. & 3. d. compens.* sic qui permutat non tam simpliciter dat, quam retrò dat aliud pro alio *l. 1. d. rer. permut.* † Sed in effectu tantundem est: cum utroque compensanti & permutanti ex patrimonio suo æquè abstit ac si compensatione prætermittitur, salva actione sua, paratis nummis solvisset: & reddendi verbum etiam dandi significationem recipiat *l. verbum reddendi 94. inf. h. t.* consequenter qui permutavit

vit vel compensavit, aut si quid remisit, vel se obligavit, dedisse intelligendus est l. in tantum 18. & seq. d. lib. causa l. si mulier 10. d. Cond. causa dat.

Ad l. frugem 77.

Frugem pro reditu appellari, non solum quod frumentis aut leguminibus: verum & quod ex vino silvis cædvis, Cretifodinis, lapidicinis capitur. Iulianus scribit, fruges omnes esse, quibus homo vescatur, falsum esse: non enim carnem, aut aves, ferasve, aut poma fruges dici: frumentum autem id esse, quod arista se teneat. rectè Gallum, definisse. Lupinum verò & fabam fruges potius dici: quia non arista, sed siliqua continentur, quæ Servius apud Alfenum in frumento contineri putat.

† Frugum genus reditus facit, Reditus quasi sæpius redentes, sunt quæcunq; obventiones, seu ex re ipsa, seu rei occasione contingentes l. usufructu legato 7. § rei d. usufr. Tiraquell. d. retrast. lignagier § I. gl. 6. n. 1. † Inde reditus naturales sunt aut civiles. Naturales sunt qui ex ipso corpore percipiuntur, & propriè vocantur fructus l. usura 121. inf. h. t. † Nascuntur fructus aut ex rebus mobilibus § in pecudum 37. Inst. d. R. D. aut ex rebus soli, & hi merè naturales sunt. Menoch. 2 arbit. jud. q. 219. aut industriales. Merè naturales sunt qui absq; hominis opera, naturæ beneficio nudo gignuntur, ut poma & fœnum. Pomi appellatio generalis est fructuum ex arboribus esui aptorum, nuces, ficos, uvas duracinas & purpureas, & non vini causa paratas comprehendens, l. qui fundum 205. inf. h. t. ibi Gôdd. Fœnum est ad quod percipiendum falce duntaxat opus est, l. pratium 31. supr. h. t. Huc refero etiam fructus venationum, aucupiorum, piscationum l. item si fundi 9. § aucupiorum 5. de usufr. † 4. Industriales fructus sunt, qui natura cooperante ex facto possessoris nascuntur, & ejus operis acquiruntur. l. fructus 45. d. usufr. Hi

5. fructus in specie appellantur fruges † Quapropter Ictus noster nō
 simpliciter ait frugem pro reditu appellari, sed ita, ut non solum
 quod ex frumentis aut leguminibus, verum etiam quod ex vino,
 silvis cædis, cretifodinis, lapidicinis capitur. comprehendatur.

6. *l. n.* † Quod Cujacius hic ita intelligit, ac si ultimum hoc non
 fiat significatione verbi, sed interpretatione, quia eadem ratio sit
 in vindemia, in lapidicinis & reliquis, quæ in frugibus. Frugum
 appellatione tantum contineri frumenta & legumina. Sed hoc to-
 rum est divinatorium, imo auctori nostro contrarium, qui simplici-
 ter & hæc ipsa frugem appellari docet. Fruges enim sunt, quæ ex
 terra industria humana proveniunt, sive ex semine fato, sive sine se-
 mine. Ex semine quidem frumentum & legumen. Sine semine
 vinum, arbores frugifera, mineralia *l. fructus 7. § si vir 13. sol. matr.*

7. Hæc Icti noster vera sententia est, quæ initio legis proponit † De-
 inde auctoritate Iuliani rejicit quorundam veterum malam defi-
 nitionem, tanquam definito latiore, qui definiabant, fruges
 omnes esse, quibus homo vescatur, quia carne & pomis homo ves-
 catur, quæ tamen non sint fruges. † Deniq; tractat de frumenti
 definitione, id Galli auctoritate definiens esse, quod arista se tene-
 9. at. † Aristæ spicæ partes extremæ sunt, quibus frumentum à mor-
 sibus avium minorum defenditur. *Gödd. hic n. 3. & ad l. 30. n. 7.*

10. *supr. h. t.* † Lupinum vero & fabam addit frumentum non dici:
 11. quia non arista, sed siliqua cōtineantur. † Siliqua est integu-
 mentum, membranula, seu folliculus, quo legumina includun-
 tur. *Gödd. d. n. 3. in fin.* quanquam etiam pro fructu arboris dulcis
 longò & coloris atris, item pro certo pondere accipi doceat *Alciat.*

12. *hic n. 6.* † Quod vero lupinum & fabam à Servio apud Alphenum
 in frumento recenseri refert, eo ipso præcedentia non emendat, ut
 putat *gl. hic.* nec sic refert ut improbet, ut opinatur *Alciatus n.*
 9, sed etsi legumina à frumento propriè distinguantur, tamen fru-
 menti appellationem ex rationis identitate etiam ad legumina
 vult porrigi posse, & per accidens quandoq; leguminum usum

13. pro frumeto esse *Gödd. hic n. 6.* † Quid si nec arista nec siliqua sit,
 ut in panico & milio? Ictus tacitè leguminis verbo videtur com-
 prehendere, quasi aristam ex hoc genere non habens, legumen
 sit,

fructum frumentum esse non potest. *facit l. si ferrus ferrum 27. § sed
& si quis milium 19. ad leg. aquil. † Addamus jam eodem conre-14
xtu de civilibus rebus. † Hi non natura sed jure percipiuntur, 15.
non ex re ipsa, sed rei occasione l. usura 121. inf. h. t. l. si navis 62.
d. R. V. ut sunt usurae mercedes, operae ferrorum, vecturae navium
& jumentorum, quaestus negotiationum. † Hi licet proprietatis,
in fructu non sint d. l. usura 121. tamen sunt loco fructuum l. mer-
cedes 29 de her. pet. vicem fructuum obtinent, & merito non
debent à fructibus separari l. usurae 34. d. usur. Quod cum verè
& naturaliter non sit d. l. 121. ad similitudinem tamen fructuum
naturalium ita obtinet interpretatione civili, & merito inde ap-
pellantur civiles: frustra Menochio d. cas. 210. n. 29. sibi met. conradio
ante Godd. ad d. l. 121. in fin.*

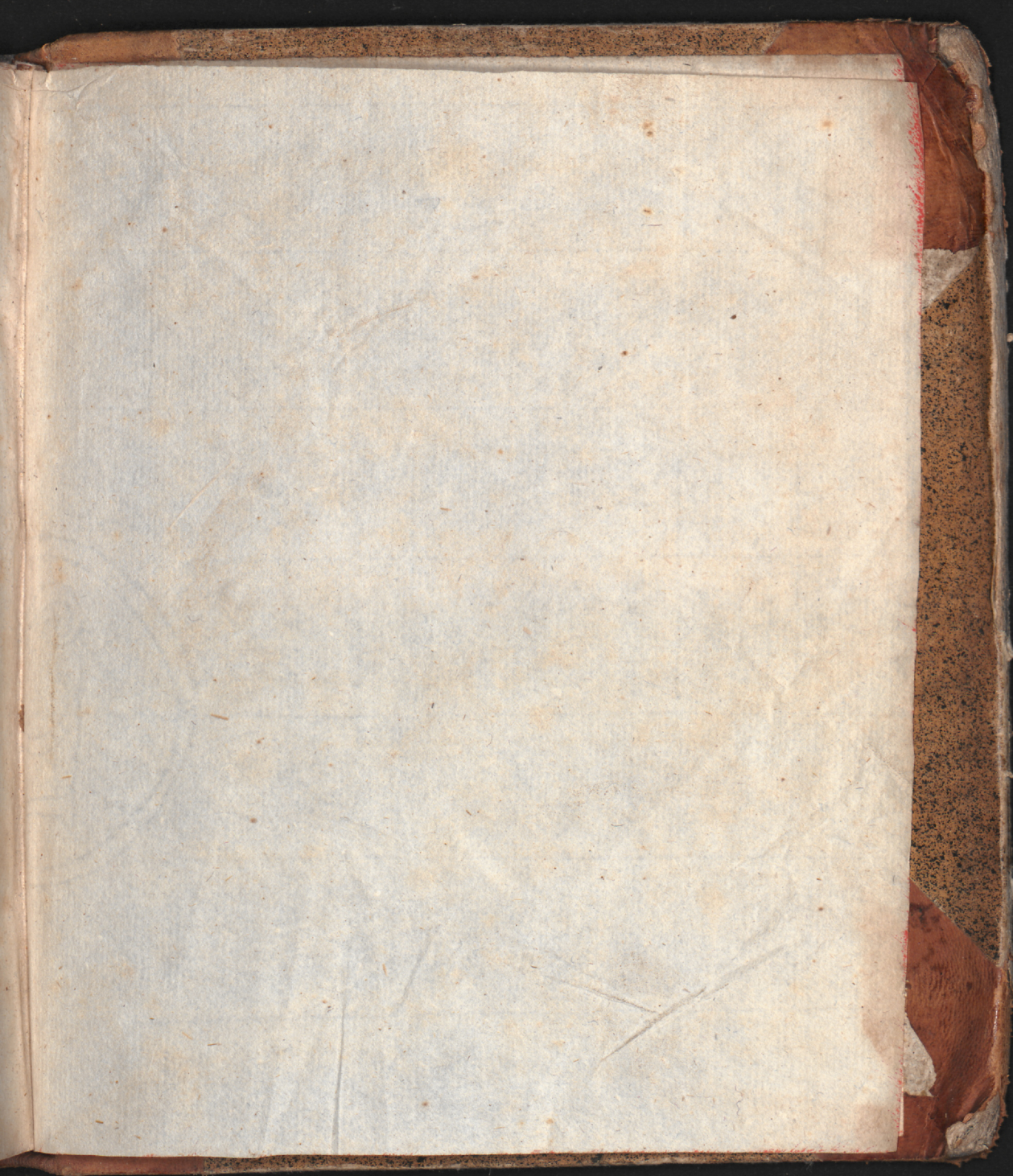
Ad l. interdum 78.

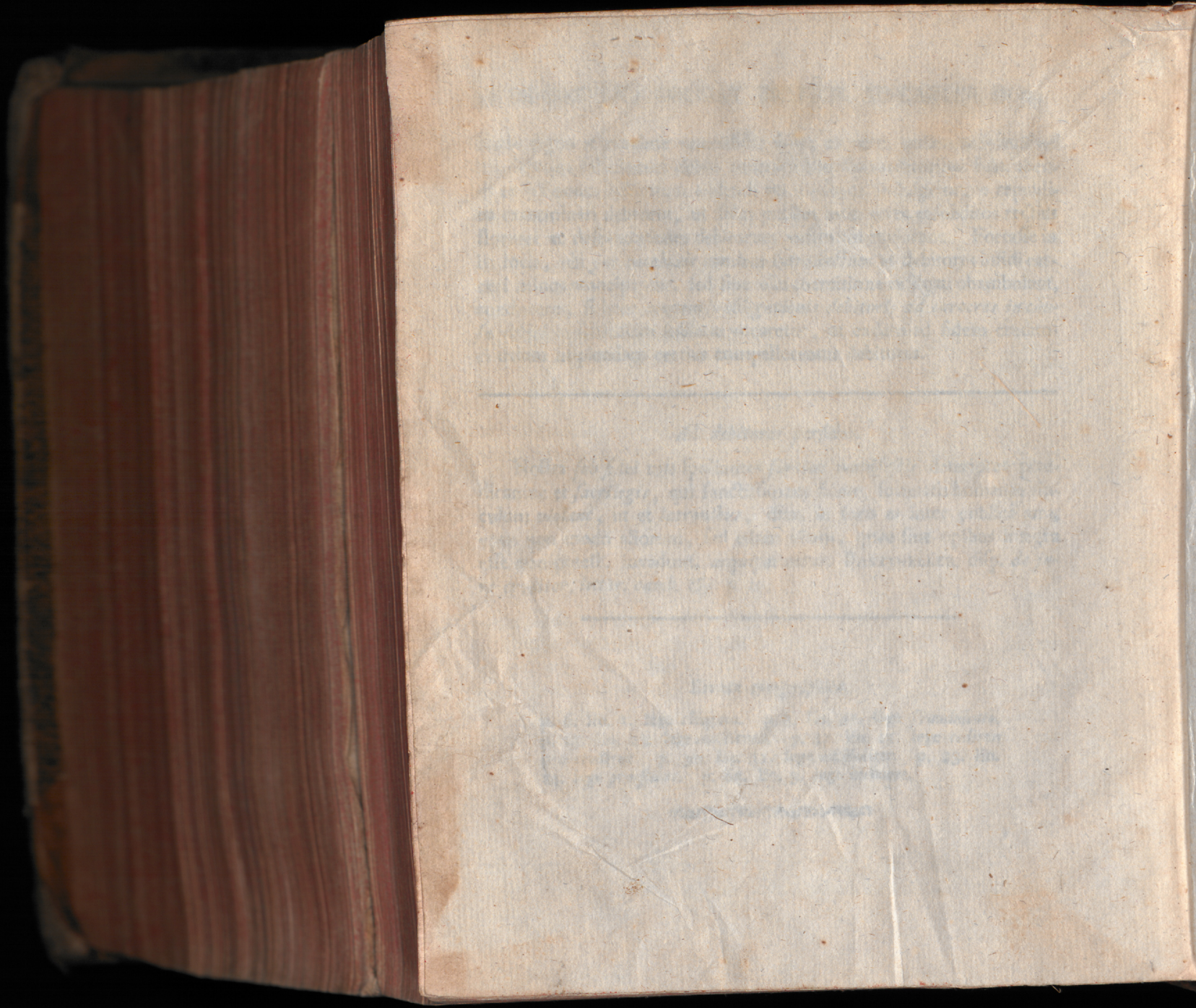
Interdum proprietatem quoque verbum possessio-
nis significat sicut in eo qui possessiones suas legasset
respondit.

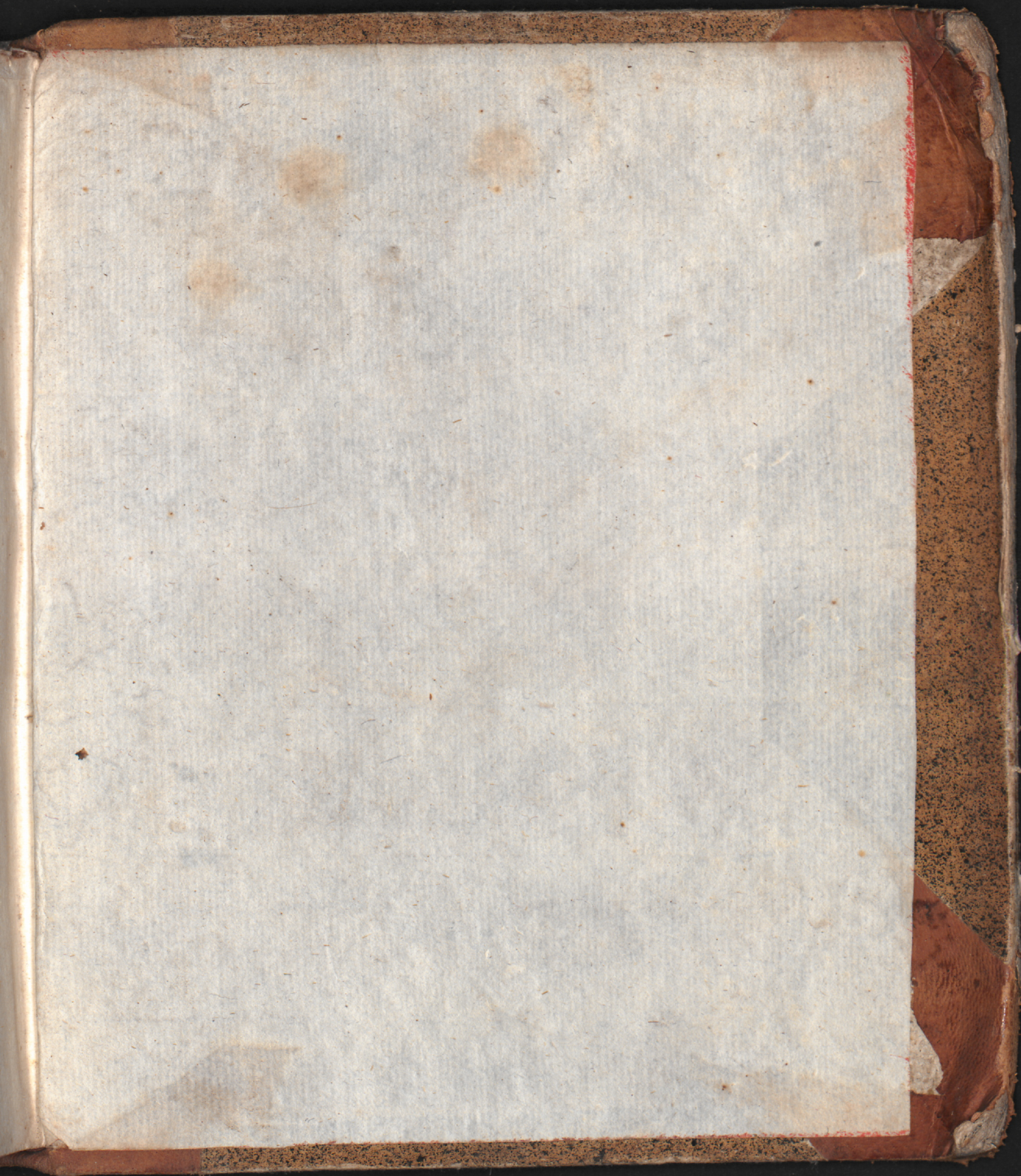
† Possessio imprimis factum, deinde jus, denique & rem posses-
sam significat ut dictum ad l. ager. 24. in fin. supr. h. t. Jus il-
lud quod ex possidendi facto oritur, cum plenum est, & rei
ipsius possessae, dicitur dominium l. 1. § dominiumque 1. acq.
pos. Quicquid verò apprehendimus, cujus proprietatis ad
nos non pertinet aut non potest pertinere, hoc possessionem ap-
pellamus. l. quaestio 15. inf. h. t. Hae possessio si jure destituatur
simpliciter facti est, & denotat κατὰ χεῖρας seu detentationem d. l. 1.
in pr. d. acquir. pos. l. possessionem 29. eod. tit. sed interdum tran-
sit in jus, minus tamen proprietate seu dominio, quale est bonae fi-
dei possessoris § item vobis 3. & seq. inf. per quas pers. cuique acquir.
† Cum possessione siue facti, siue juris sit, nihil commune habet 2.
proprietatis l. naturaliter. 12. § nihil 1. d. acq. pos. Proprietatis n.
est quid plenius & specialius: habet nomen speciale, & peculia-
rem naturam à possessione nuda distinctam. Proinde possessio
& proprietatis misceri non debent l. permisceri 52. eod. tit. † Hoc 3.
ita de possessione quae per se est sed est possessio quaedam non per
se, sed inest dominio seu proprietati ut quanquam dominus non
sem-

semper rem actu possideat & naturaliter: tamen jus possidendi habeat, ex quo possessionem sibi tueatur *l. officium 9. d. R. V.* etiam adversus bonæ fidei possessorem, cujus jus domini respectu infirmum & invalidum est *l. pen. & ult. d. publ. in rem act.* Ita proprietas nihil commune habet cum possessione, non quasi sint contraria; sed quia possessionis nomen generale est: proprietatis speciale, cui ut speciei, possessio ut genus insit, ut agnationi cognatio, arrogationi adoptio *pr. inst. d. adopt. l. inter agnatos unde legit.* Ea propter possessionis nomen proprietati specificè non quadrat, cum habeat nomen speciale, vulgare & vstitutum, ut generali non sit opus. *arg. l. 1. 2. & 3. d. præscript. verb. l. in toto 4. 80. l. in eo. 110. d. R. 1. †* Verum non statim inde generalis appellatio possessionis proprietati denegatur, cum semper specialia generalibus insint scilicet generaliter & comprehensivè *l. semper 147. inf. d. R. 1.* nec qui ut Dominus jure civili remedia habet ideo possessor negatur § *aliquando 1. inst. d. bon. poss.* Hæc ratione verbum possessionis interdum significat proprietatem *h. l. n.* scilicet cum generaliter accipitur, non tantum pro possessione quæ per se est, sed etiam quæ proprietati ut genus inest *l. si de vi 37. d. judic. l. Lucius. 11. d. epict. l. qui solidum 78. § 1. l. Titia 87. § Lucius 4. d. leg. 2. †* Exemplum Ictus proponit de eo qui possessiones suas legasset. Hic n. non tam exclusisse proprietatem, quam si forte res non proprietatis, sed simpliciori jure ad ipsum pertineant, eas nihilominus legatas voluisse est censendus *d. l. qui solidum 78. § cum post mortem 1. d. leg. 2.*

AC CARCERES IN CAUSA DEBITI

sonalis arresti gratia secessionem fecerit eum i
cambiale usu vel lege *haud inuictum*; nihilo
valide cambialiter conveniri posse, docet BE
For. Tit. V. 3. n. 4. p. 137. Conf. BARTH. Ho
IV. §. 4. p. m. 833.

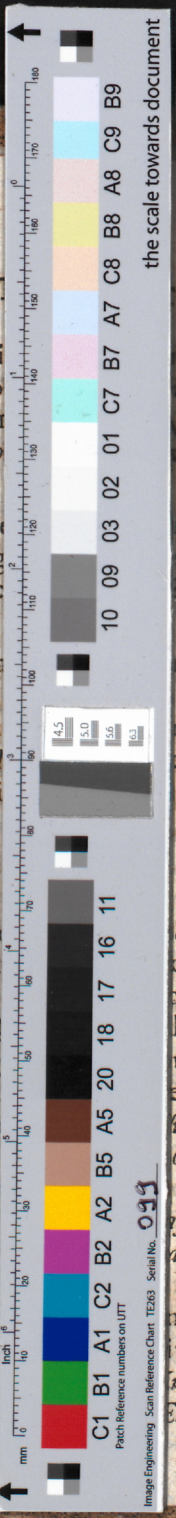
8) In litteris cambii *non requiritur jam facta de*
excussio iure Saxonico et aliorum locorum leg
cambium et pactum obligationis ad carcerem c
xonia.

9) In iisdem igitur *nec bonorum cessio* liberat a ca
Conf. b. ABR. KAESTNERI disp. *de obligatione*
causa debiti. Lips. hab. 1723. et V. C. IOH. FRI
de pecunia mutuatia tuto collocanda. Cap. III
jus autor exquisitoria tradit, quam inscripti
promittit.

§. CXVIII.

Obligatio *ad obstagium* etiam ab obligatione d
rem est diversa. Illa enim, nomine ante diem noi
bitor interpellatus *diversorium publicum ingredi*, in
fere, donec creditori satisfecerit, obstringitur. Q
cum designatum *haud ingreditur*, per sententiam ob
gitur et quidem cum comminatione poenae *des Schu*
tenia ita habet: *Ist beklagter also fort nach Insin*
nach den öffentlichen Gast-Hof N. zubegeben und das
gestellte Einlager zu halten schuldig, mit der Com
dem nicht also nachkommen wird, daß auf den fall
des Schuld-Thurm ietzt alsdann und dann als ietzt g
auf fernar gegen ihn ernstlich verfabren werden soll.
obstadium hodiernum in terris *Sleswico-Holsaticis, Ha*
re constat. CAROLUS V. Imp. litteris civitati *Gelnhaus*
bus *Spirensibus* an. 1349. datis se ipse ad obstadium

K 3

77

us
ibi
sc.
ap.
um
em
Sa-
m.
ex
m.
ru-
ste

ce-
de-
offi-
lo-
un-
en-
sch
or-
er
ffe
ar-
ad
ne-
vi-
id.
Ex-